Lausunto: Valtioneuvoston selonteko; Suomen digitaalinen kompassi (LiV 8.11.2022)

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selonteosta Suomen digitaaliseksi kompassiksi ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Euroopan unioni on julistanut kuluvan vuosikymmenen digitaaliseksi vuosikymmeneksi. EU pyrkii edistämään digitaalista muutosta viemällä yhteisen eurooppalaisen vision, lähestymistavan ja tavoitteet kansallisella tasolla luotaviin strategisiin suunnitelmiin ns. digitaalisen kompassin muodossa.

Työ- ja elinkeinoministeriö on osallistunut Suomen digitaalisen kompassin laadintaan valtioneuvoston sisäisessä yhteistyössä erityisesti yritysten digitalisaation käsittävässä osa-alueessa. Suomen digitaalisessa kompassissa tavoitetaso on asetettu eurooppalaista tavoitetasoa korkeammalle joissakin kohdin. Työ- ja elinkeinoministeriö tukee digitaalisessa kompassissa esitettyjä tavoitteita ja avaintuloksia ja pitää perusteltuna nykyisen kehitystason huomioimista kansallisten tavoitteiden asettamisessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö painottaa, että yritysten digitalisaatioon ja julkisen hallinnon sekä palveluiden digitalisaation luonnostaan sisältyvistä eroavaisuuksista huolimatta on tärkeää, että näitä toisiinsa kytkeytyviä osa-alueita kehitetään yhdessä.

Työ- ja elinkeinoministeriö haluaa korostaa yritysten roolia sekä uudistumisen dynamiikan merkitystä Suomen digitaalisen kompassin tavoitteiden saavuttamisessa. Digiteknologiat ja laajemminkin teknologinen kehitys toimivat uudistumisen liikkeelle sysäävinä voimina ja vaativat rinnalleen liiketoiminnan ja toimintatapojen muutosta. Digitalisaation hyötyjen saavuttamisessa keskeistä on digitalisaatiota ja dataperustaista arvonluontia edistävien kärkiteknologioiden kehittäminen, käyttöönotto ja kaupallistaminen sekä soveltaminen laajasti läpi elinkeinoelämän. Toteutuakseen tämä vaatii yritysten ja korkeakoulujen sekä tutkimuslaitosten yhteistyötä niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Oleellista on varmistaa TKI-investoinnit tunnistettuihin avainteknologioihin, joissa suomella on edelläkävijyyttä, sekä kasvattaa niihin liittyvien osaamiskeskittymien kokoa. Globaalisti houkuttelevien osaamiskeskittymien ja liiketoimintaekosysteemien merkitys on keskeinen uudistumisen dynamiikassa.

Työ- ja elinkeinoministeriö haluaa korostaa, että on tärkeää parantaa nopeutta ja ketteryyttä tutkimuksen ja kehitystyön tulosten viemisessä markkinoille yritysten kautta. Suomalainen yrityskenttä on hajanainen kärkiteknologioiden ja datan hyödyntämisen suhteen. Horisontaalisesti läpi elinkeinoelämän etenevää digitalisaatiokehitystä on mahdollista vauhdittaa erityisesti pk-yritysten digikyvykkyyksiä parantamalla.

Euroopan komissio on kirjannut työohjelmiinsa tavoittelevansa covid-19-pandemian jälkeistä Eurooppaa, joka on entistäkin vihreämpi, oikeudenmukaisempi, digitaalisempi ja kestävämpi. Digitaalisen ja vihreän siirtymän kytkös on merkittävä asia ilmastotavoitteiden saavuttamisen ja laajemminkin kestävän kasvun

kannalta. Kansantalouden kannalta digitalisaation ja uusien geneeristen teknologioiden laaja-alaisella hyödyntämisellä on merkitystä ja potentiaalia toimintojen uudistumisen ja skaalautumisen lisäksi myös uusien kestävien liiketoimintahdollisuuksien näkökulmasta. Huomiota tulisi kiinnittää erityisesti eri toimijoiden hiilikädenjälkeä pienentävien puhtaiden teknologioiden vientimahdollisuuksiin niihin liittyvän potentiaalisen kilpailuedun vuoksi. Uusien teknologioiden ja digitaalisten ratkaisujen avulla suomalaiset yritykset eivät ainoastaan pienennä omaa hiilijalanjälkeään vaan ennen kaikkea pystyvät tarjoamaan globaalisti muille toimijoille vähähiilisiä ratkaisuja (ns. hiilikädenjälki).

Työ- ja elinkeinoministeriö haluaa korostaa avoimuuden ja sidosryhmäyhteistyön merkitystä digikompassin toimeenpanon valmistelussa ja pitää elinkeinoelämän edustuksen mukanaoloa keskeisenä.

Valmistelijat:

Tiina Hanhike, erityisasiantuntija
tiina.hanhike@gov.fi
0295 049064

Mika Nordman; digitaalisten palvelujen johtaja
mika.nordman@gov.fi

0295 047142